

Václav Fiala

Můj dům, tvůj dům...

**INSTALACE PRO BAROKNÍ KOSTEL
SV. ANTONÍNA PADUÁNSKÉHO
V SOKOLOVĚ, 2010
STARÉ TRÁMY, ŽELEZO,
400 X 400 X 430 cm**

**MY HOME, YOUR HOME...
INSTALATION FOR BAROQUE CHURCH
IN SOKOLOV, CZ
OLD BEAMS, STEEL,
400 X 400 X 430 cm**

KLÁŠTERNÍ KOSTEL SV. ANTONÍNA PADUÁNSKÉHO V SOKOLOVĚ

VÁCLAV FIALA [*můj dům, tvůj dům...*]

Zveme Vás
na zahájení výstavy
v pondělí 4. října 2010
v 18 hodin

Výstavu připravil a uvede
Josef Vomáčka

Výstava je otevřená
úterý až neděle,
10 – 18 hodin,
potrvá do 28. 10. 2010

Můj dům, tvůj dům...

Možná to byla chalupa Českého sedláka nebo příbytek Německé rodiny. Každý z jiného důvodu musel odejít. Každý nedobrovolně. Pak se do chalupy nastěhovali jiní, kteří dům zpusťovali, či se pokoušeli v neznámém kraji žít. I ti časem odešli. Stavení se pak ocitlo v hraničním pásmu a vojáci na jeho zdech nacvičovali útoky na imperialistického nepřítele. Nezbylo toho příliš. Dům později jiní strhli, oprýskané zdi bagr rozbořil a staleté trámy krovů odvezli na skádku.

Vzal jsem tyhle kusy dřeva, plné rezivých hřebů, precizních tesařských dlabů a čepů, tyhle trámy označené záseky dlát, poznamenané sekerami a pilami, s kusy rákosu a omítek, s poznámkami napsanými před dávnými lety, ale i prostřílenými dávkami ze samopalů, potrhanými lžícemi bagrů, utrápenými a opovrženými a přesto stále vonícími smolou a pryskyřicí, a postavil jsem z nich domy. Jen obrysy, jen siluety, nepoužitelné a nepraktické. Domy pro ty, kteří se v nich narodili i pro ty, kteří je zbořili. Pokusil jsem se postavit pomník ztraceným domům ze šumavských samot, které měly tu smůlu, že stály v nesprávný čas na nesprávném místě...

Václav Fiala

OPOŽDĚNÝ CHVALOZPĚV

Josef Vomáčka

Měl jsem to štěstí, že jsem Václava Fialu potkal nejen jako ateliérového tvůrce coby platonický sledovatel díla v podstatě konstantně populárního autora. Potkal jsem ho osobně na nejrůznějších místech a v rozličných situacích (vždy myšleno jako prostředí spojené nějakým způsobem s výtvarnou tvorbou, kdy on byl tvůrcem a já jen jakýmsi zprostředkovatelem) – ať již před lety na sochařském sympoziu ve dřevě ve Františkových Lázních, při instalaci jedinečného globusovitého objektu Socha pro gotický sloup u sv. Bartoloměje v Chebu, jako účastníka velké výstavy sochařské tvorby Sochy nad městem před Kongresovým centrem na pražském Vyšehradě či naposledy na strhující připomínající výstavě Můj dům, Tvůj dům v chrámu sv.Antonína Paduánského v Sokolově.

To, že Fiala pracuje doslova s živočišnou chutí s obtížnými velkými formáty a hmotami, to bylo zřejmé hned zpočátku. To, že nepustí ze svých rukou materiál, který by nebyl perfektně řemeslně zpracovaný, to bylo jasné také okamžitě. To, že rád se zpracovávaným materiálem doslova bojuje jako v zápasnickém ringu, se dalo sice předpokládat, ale nedá se to absolutně slovy popsát. Ani nafotografovat. Mnoho let bylo čitelné jeho geometrické tvarosloví, používané jako typický autorský prvek při tvorbě jeho svérázných soch-architektur. Postupně se však F. vynořoval coby tvůrce až patologicky pracovitý, puzený nejtvrdějším způsobem vlastními vnitřními motory. Opravdu poznenáhlu jsem objevoval nejrůznější témata jeho prací, následně jsem si musel připustit, že převážně jihozápadní Čechy jsou prostorem, stále častěji zaplňovaným Fialovými díly, reagujícími obdivuhodně na konkrétní prostředí.

K snad úplnému propojení všech těchto signálů začalo u mne docházet teprve nedávno, když jsem si počal sčítat všemožné indicie. Ty, které jsem už znal a v úvodu zde uvedl, ty které mne mohly při troše pozornosti oslovit už dříve a posléze i závěrečné, jsa pracovně konfrontován s námětem výstavy poslední.

Fiala (který mimochodem i dobře píše, je znám jako autor nejrůznějších druhů textů, cestopisů, publicistických děl a podobně, navíc spolurediguje lokální časopis) se mi představil jako zodpovědný občan, vyjadřující se k tváři dnešního našeho současného života, komentující kriticky bez skrupulí onu podivnou nedokončenou revoluci v našich myslích a často i v našem konání, doplňující mezery v našem vědění, ať již záměrné nebo pečlivě kýmsi budované.. Jeho realizace, povětšinou ve veřejném prostoru, to jsou nejenom díla pracující s kouzlem přírodního prostředí a ušlechtilých materiálů. To jsou inteligentně a vtipně promyšlené památníky nejrůznějších důležitých dějů a dějin ať již jen místa nebo oblasti či celé země, ale také pomníky rozsáhlého charakteru, připomínající zásadní dějinné zlomy i okamžiky našeho dnešního moderního života. To je ale také publikační činnost, kritizující otevřeně doslova hlouposti v organizaci veřejného prostoru (hraničící se zločinem), občanská čestnost, kdy zastávajíc se lepších řešení probíhajících politických, investorských, památkářských, urbanistickým jevů a bojů stává bez ohledu na vlastní prebendy na straně logického a poučeného názoru.

Seznam jeho zajímavých a hodnotných děl, který by doložil má předchozí tvrzení, by bohužel zabral zbytek tohoto časopisu (ani nevím, jak je tato plodnost možná, opravdu tomu nerozumím). Dovolte mi vybrat některé příklady, které pokládám za jedinečné a dokládající výjimečnost Fialova neutuchajícího zájmu, úsilí a tvorby.

Jednou z nejposlednějších je loňská realizace nakloněného obelisku z leštěného nerezů na samotě Dubeč u Nepomuku nebo více než pět metrů vysoká dubová zvonice pro Čínov. Sice vzdálená, významem však nadčasová, dobře doplňující nekončící Fialovu serii Socha pro ...v Nashua ve americkém státě New Hampshire – Socha pro Frank Lloyd Wrighta z granitu a železa. Rozměrná realizace Slza, srdce, kříž byla z pískovce stvořena pro harmonující prostředí Kuksu. Před třemi lety vytvořil z černého indického granitu náhrobek pro klavíristu Rudolfa Firkušného a jeho ženu Tatianu na čestném pohřebišti v Brně. V roce 2006 spatřila světlo světa sedmimetrová eukalyptová Věž pro Walcha v Austrálii a současně i tři studny pro Švihov. S architektky Jandou a Tesařovou vytvořil dubový růženec pro Hauswaldskou kapli v Srní. Tentýž rok obohatil Kdyni granitový pětimetrový pomník letci plk.Josefu Hubáčkovi a Bystřici nad Úhlavou pak pomník JUDr.Antonína rytíře Randy z černého a šedého granitu. Na klatovské radnici byla odhalena jeho bronzová pamětní deska okupaci Československa v roce 1968 a souběžně v Sydney vybudována Kaple pro Sydney. Železná fascinace koulí obohatila Habrmannovo náměstí v Plzni a v Austrálii spatřila světlo světa eukalyptová Blackfellows Fully na farmě S.KInga. Západočeši znají nejen zamotané švihadlo v Klatovech (z oceli a z roku 2005), ale ze stejného roku i žulovou stělu pro Vilmu Vrbovou-Kotrbovou na Klenové či dubovou pentli pro Jindřicha Jindřicha v Domažlicích. Vraťme se do Sydney – tam v roce 2004 vznikla pětimetrová Zvonice pro Jorna Utzona, ve stejném roce v Balunkách na Slovensku získali Fialovu dubovou stuhu Pocta gotice. Ve výběru by samozřejmě neměly chybět ani Socha do kukuřičného pole (Gaspoltshofen, Rakousko), dioritová lavička Jia Jang pro Klatovy, ocelová kaple pro Wijk ann Zee v Holandsku či parková kompozice Kuličky ve Strakonících. Vybírám ještě osmimetrovou dubovou Vlnu pro Marcela Duchampa v Charlotte v Severní Karolině, obelisky, pítka, studny, labyrinty, fontány,

brány, záchranné kruhy, lešení, sloupy, slzy a zahrady v řadě měst (Klatovy, Přerov, Františkovy Lázně, Wegscheid, Cham, Opava, Banská Štiavnica, Hořice v Podkrkonoší, Plasy a rakouský Graz). V Klatovech stojí za připomenutí pomník obětem Heydrichiády z roku 1999 z černého afrického granitu nebo v Příbrami pamětní deska Františku Kellnerovi ze stejného materiálu. Na Mariánské louce u Hradce nad Moravicí se tyčí habrová Věž na poslouchání větru, ve Weitendorfu používají dvanáctimetrovou dubovou pozorovatelnu. V Rožnově pod Radhoštěm Fiala vybudoval (opět ze svého milovaného černého afrického granitu) Pomník obětem první a druhé světové války, zatímco v Národním parku Müritz věž pro Mistra Wu. Haidmühle se může pyšnit Pastí na Alfreda Kubina a rakouský Schwarzenberk Obloukem pro Adalberta Stiftera.

Kromě toho se Fiala zúčastnil aktivně několika set (!!!!!) akcí, od samostatných výstav přes výstavy skupinové po nejrozdílnější sochařská sympozia po celém světě. Vraťme se však k oněm tématům vybraných větších a velkých děl, která jsem výše citoval. Neznám takový výběr ani takový rozsah od žádného, doposud žijícího relativně mladého tvůrce u nás i jinde v blízkém zahraničí. A pokud se nám občas může zdát o plodnosti a kvalitě dalších autorů, pamatujte, že oni Mistři, a to se táhne již od starověku, vedli převážně nejrůznější hutě, dílny, kolektivy buď spolupracovníků či přímo pomocníků, většinou bezejmenných. Fiala je na takřka všechny práce i myšlení sám. Je to sólový jezdec, plný atomové energie nápadů, naplněný onou již zmiňovanou občanskou zodpovědností. A pozor, to je právě ta vlastnost nebo možná ten způsob chování, který Češi v posledních desítkách let z řady logických důvodů ztratili a který by sakra rychle měli najít.

Na závěr mého oslavného pění, které myslím naprosto vážně a o kterém autor netuší, bych přidal typický fialovský text, uvedený v programu k sokolovské

výstavě Můj Dům, Tvůj dům:
Můj dům – Tvůj dům...

“Možná to byla chalupa Českého sedláka nebo příbytek Německé rodiny. Každý z jiného důvodu musel odejít. Každý nedobrovolně. Pak se do chalupy nastěhovali jiní, kteří dům zpusťořili či se pokusili v neznámém kraji žít. I ti časem odeřli. Stavení se pak ocitlo v hraničním pásmu a vojáci na jeho zdech nacvičovali útoky na imperialistického nepřítel. Nezbylo toho příliš. Dům později jiní strhli, utrápené zdivo bagr rozbořil a staleté trámy krovů odvezli na skládku.

Vzal jsem tyhle kusy dřeva, plné rezivých hřebů, precizních tesařských dlabů a čepů, tyhle trámy označené záseky dlát, poznamenané sekerami a pilami, s kusy rákosu a omůtek, s poznámkami napsanými před dávnými lety, ale i prostřilenými dávkami ze samopalů, potrhanými lžícemi bagrů, utrápenými a opovrženými a přesto stále vonícími smolou a pryskyřicí, a postavil jsem z nich domy. Jen obrsy, jen siluety, nepoužitelné a nepraktické. Domy pro ty, kteří se v nich narodili i pro ty, kteří je zbořili. Pokusil jsem se postavit pomník ztraceným domům ze šumavských samot, které měly tu smůlu, že stály v nesprávný čas na nesprávném místě...”

Václa Fiala

se narodil 11. ledna 1955 v Klatovech. Je členem S.V.U. Mánes, žije a pracuje v Klatovech, studoval v letech 1973 – 1976 na Střední uměleckoprůmyslové škole v Praze. Fialův sochařský přístup je založen na minimalizaci tvarů a je mnohdy inspirován architekturou. I v malých sochách se odráží jeho smysl pro monumentalitu. Jedním z nejdůležitějších rysů Fialovy tvorby je jeho cit pro začlenění sochy do prostoru.

